

HRANICE SLOBODY

1

PRE KOHO JE FIGÚRA URČENÁ?

Gymnaziá a stredné školy

2

TEMATICKÝ CELOK:

Československo za železnou oponou

3

CIEĽ:

Žiaci získavajú pomocou analýzy rôznych historických prameňov predstavu o možnostiach opustiť, respektíve neopustiť hranice východného bloku.

4

VÝKONOVÝ A OBSAHOVÝ ŠTANDARD

Z hľadiska VŠ (v súlade s iŠVP): rozoznávajú dôsledky februárového prevratu a prejavy totality, dôsledky obdobia normalizácie; oboznamujú sa s prejavmi odporu obyvateľstva vo východnom bloku a príčinami migrácie, analyzujú na konkrétnych príbehoch rôzne podoby každodenného života; pracujú s historickými prameňmi z daného historického obdobia; vyhodnocujú dáta pri práci s digitálnym prameňom.

Obsahový štandard (v súlade iŠVP): železná opona, studená vojna, východný a západný blok, februárový prevrat, normalizácia, emigrácia.

HRANICE SLOBODY

1

O ČOM VYPOVEDÁ VIDEO? - EVOKÁCIA

Otázky na diskusiu: Čo ste videli vo videu? Prečo prebehla hraničná kontrola? Prečo chceli protagonisti opustiť krajinu? Aké boli možnosti a motívy na odchod z krajiny? Mohol ich útek ovplyvniť aj niekoho ďalšieho?

2

DVE DOBY, JEDNO MIESTO

Žiaci budú mať k dispozícii dve rôzne fotografie toho istého miesta (Devínska Nová Ves dobový a súčasný pohľad). Ich úlohou je porovnať fotografie, zaznačiť si detaily a prepojiť fotografie s videom.

3

PRÁCA S APLIKÁCIOU "ŽELEZNÁ OPONA" - UVEDOMENIE

Aplikácia je voľne dostupná a ponúka všestranné didaktické využitie, pričom dokáže rozvíjať analytické schopnosti žiakov.

Práca s aplikáciou nám ponúka dva druhy cvičení:

A) analýza dát, ktoré sú abstrahovateľné z mapy

Postupovať by sa malo od najvšeobecnejšieho po najkonkrétnejšie, učiteľ má možnosť položiť široké spektrum otázok v rámci individuálnej, ale aj skupinovej práce. Napríklad:

- *(Všeobecné)* O aký druh mapy ide? Čo mapa zobrazuje? Aké územie zobrazuje? Je to historická alebo súčasná mapa? Aké medzníky sú na mape vyznačené? Čo všetko je možné z mapy vyčítať? Čo znázorňujú červené body?
- *(Konkrétne)* Čo sa mohlo s ľuďmi stať? Šlo o mužov či ženy? V akom veku? Kam smerovali? Prečo tam smerovali? V ktorých miestach prekračovali hranice najčastejšie? Ako boli najčastejšie pripravení o život? V ktorom období prišlo najviac ľudí o život? Je možné vysvetliť prečo?

B) tvorba vlastného "fiktívneho" príbehu

Úlohou žiakov je vybrať si jednu skutočnú osobnosť, ktorej smrť jej vyznačená na mape. Zaznamenať meno osoby, vek, bydlisko, pohlavie, štátnu príslušnosť, smer priechodu, rok incidentu, spôsob úmrtia. V rámci vlastnej tvorivej činnosti napísať krátky príbeh o motívoch úteku danej osoby (z pohľadu danej osoby, z pohraničnej stráže, rodiny, list...)

HRANICE SLOBODY

4

SKUTOČNÉ PRÍBEHY - REFLEXIA

V záverečnej časti nájde žiak niekoľko odkazov na skutočné príbehy ľudí, ktorým sa hranice podarilo prekonať, ale aj tých, ktorých na hranici čakala smrť. Tu sa opäť otvára priestor na diskusiu, v ktorej môžu konfrontovať svoje predstavy a výsledky svojho bádania z predchádzajúcich úloh s realitou.

3

AKO A POMOCOU ČOHO TVORÍME?

Dizajn, tvorba prameňov a pomôcok:

www.canva.com

Zdroje poznania, inšpirácií a fotografií:

<https://bratislava.sme.sk/c/20825465/pozor-hranicne-pasmo-vstup-len-na-povolenie.html>

<https://www.upn.gov.sk/data/files/SKL-HRANICE-SK-151211-web.pdf>

<https://1989.sng.sk/hranica>

<https://www.pametnaroda.cz/cs/magazin/stalo-se/spadla-zelezna-opona>

<https://dennikn.sk/531223/pred-tridsiatimi-rokmi-na-hranici-ludi-trhali-psy-zverejnili-zoznam-tych-co-za-to-zodpovedaju/>

<https://dennikn.sk/144171/pustil-psov-aby-dotrhali-muza-co-chcel-ujst-prisahat-som-nic-ine-mi-neostavalo/?ref=in>

<https://mapa.zelezna-opona.cz/>

Autorky:

Mgr. Miriama Filčáková, PhD., CCVaPP UPJŠ

Mgr. Katarína Lukáčová, PhD., CVVaPP UPJŠ

www.dejinoviny.sk